

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
& ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
Τηλ.: 210 6419332

Αθήνα, 13 Ιανουαρίου 2025

Αρ. Πρωτ.: 8270/2024

Αρ. Εγκυκλίου: 1

ΠΡΟΣ

**Κ.Κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών της Χώρας
και δι' αυτών προς
Κ.Κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών της
περιφέρειάς τους.**

Σας διαβιβάζουμε το με αριθμό πρωτ. 103-6000/A1796 /21-11-2024 έγγραφο της Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τη συνημμένη σε αυτό απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η οποία κατέστη οριστική στις 23-4-2024 (αριθμοί συνεκδικασθεισών προσφυγών 71555/12 και 48256/13 , υπόθεση «Ο.Γ. και άλλοι κατά Ελλάδας), με την οποία το ΕΔΔΑ, καταδίκασε τη χώρα μας για παραβίαση του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (παραβίαση του δικαιώματος της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής) επειδή: α) πραγματοποιήθηκε αιμοληψία, προς ανίχνευση του ιού HIV, χωρίς ενημέρωση ή συναίνεση των προσφευγουσών και β) δημοσιεύτηκαν φωτογραφίες και δημοσιοποιήθηκαν και άλλα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα των προσφευγουσών, μετά από εισαγγελικές διατάξεις, οι οποίες δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένες υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υπόθεσης και η δημοσίευση ήταν δυσανάλογη με τον επιδιωκόμενο σκοπό και παρακαλούμε να λάβουν γνώση οι εισαγγελικοί λειτουργοί της περιφέρειάς σας, ώστε να τη λαμβάνουν

υπόψη και να ενεργούν αναλόγως σε παρόμοιες υποθέσεις στο μέλλον, στο πλαίσιο ενεργούμενης υπό τη διεύθυνσή τους προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης, κατά το χειρισμό σχετικών δικογραφιών και κατά την εξέταση αιτημάτων δημοσιοποίησης προσωπικών δεδομένων κατηγορουμένων ή καταδικασθέντων, εστιάζοντας ιδιαίτερα την προσοχή τους στις παραγράφους 109 έως 122 και 146 έως 159 της απόφασης.

Εντελώς συνοπτικά το ιστορικό της υπόθεσης έχει ως εξής : Στο πλαίσιο αστυνομικών επιχειρήσεων, οι προσφεύγουσες, προσήχθησαν τον Μάιο του 2012 στο Α.Τ. Ομονοίας, υποβλήθηκαν σε ιατρική εξέταση ανίχνευσης σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων από κλιμάκιο ιατρών του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ και, όσον αφορά τον ιό HIV, από την εξέταση, που πραγματοποιήθηκε με την ταχεία μέθοδο αντισωμάτων, προέκυψε ότι πολλές από αυτές ήταν οροθετικές και για το λόγο αυτό αυτές συνελήφθησαν, σχηματίστηκε σε βάρος τους δικογραφία και οδηγήθηκαν με συνοδεία στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών, ο οποίος άσκησε σε βάρος τους, κατά περίπτωση, ποινική δίωξη για: βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη, τετελεσμένη και σε απόπειρα, κατά συρροή, απόπειρα βαριάς σωματικής βλάβης με ενδεχόμενο δόλο, κατά συρροή και παράβαση των άρθρων 1,2,3 και 5 παρ.1 ν. 2734/1999 και παράγγειλε τη διενέργεια κύριας ανάκρισης. Ταυτόχρονα με διατάξεις του, παράγγειλε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του Ν. 2472/1997, τη δημοσιοποίηση των ονομάτων των προσφευγουσών και φωτογραφιών τους, όπως και της αιτίας για την οποία είχε ασκηθεί σε βάρος τους ποινική δίωξη. Μετά την περάτωση της κύριας ανάκρισης οι προσφεύγουσες παραπέμφθηκαν να δικαστούν για τις παραπάνω πράξεις στο ακροατήριο του αρμόδιου, κατά

περίπτωση, δικαστηρίου, με αποφάσεις του οποίου κηρύχθηκαν αθώες των αποδιδόμενων σ' αυτές πράξεων.

Στην απόφαση του ΕΔΔΑ :

I. Ως προς την παραβίαση του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ από την αιμοληψία, χωρίς τη συναίνεση των προσφευγουσών, αναφέρεται ότι:

Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ιατρική πράξη που πραγματοποιείται χωρίς την ελεύθερη και μετά από ενημέρωση συναίνεση συνιστά «επέμβαση» στο δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή του άρθρου 8 της Σύμβασης (G. H. Ουγγαρίας (αρ. προσφυγής 54041/14 παρ. 22) και αυτή πρέπει να προβλέπεται από αρκούντως προσβάσιμο και προβλέψιμο νόμο, που θα ορίζει με σαφήνεια το εύρος και τον τρόπο άσκησης της επέμβασης (Rotaru κατά Ρουμανίας – αρ. προσφ. 28341/95 παρ. 55), προσφέροντας κατάλληλη προστασία έναντι αυθαιρεσιών και να επιδιώκει έναν ή περισσότερους νόμιμους σκοπούς, απαραίτητους σε μια δημοκρατική κοινωνία (Peruzzo και Martens κατά Γερμανίας – αρ, προσφ. 57900/12 παρ. 34).

Στη συνέχεια το ΕΔΔΑ, αφού χαρακτήρισε την αιμοληψία στην οποία υποβλήθηκαν οι προσφεύγουσες ως επέμβαση στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, υπό την έννοια του άρθρου 8 της Σύμβασης , εξετάζοντας αν η επέμβαση αυτή στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή των προσφευγουσών ήταν συμβατή με την ΕΣΔΑ διαπίστωσε ότι οι διατάξεις: α) του Ν.2734/1999 , στο άρθρο 2 του οποίου ορίζεται ότι τα εκδιδόμενα πρόσωπα πρέπει υποβάλλονται, ανά 15 ημέρες, σε ιατρικές εξετάσεις για τον έλεγχο ορισμένων ασθενειών μεταξύ, των οποίων και ο ιός HIV, ενώ στο άρθρο 5 αυτού ορίζεται ότι η ως άνω παράλειψη συνιστά ποινικό αδίκημα, β) των άρθρων των με αριθμούς 660/2000 και 661/2000 αποφάσεων του Υπουργού Υγείας, σύμφωνα με οποίες τα

εκδιδόμενα πρόσωπα πρέπει να εξετάζονται ανά τρίμηνο για ανίχνευση του ιού HIV και γ) της ΓΥ 39Α/2012 απόφασης του Υπουργού Υγείας, οι οποίες συνιστούσαν τη νομική βάση της χωρίς συναίνεση αιμοληψίας, στην οποία υποβλήθηκαν οι προσφεύγουσες, αφορούν στην υποχρέωση που υπέχουν τα εκδιδόμενα, με ή χωρίς άδεια, πρόσωπα να υποβάλλονται σε ελέγχους ανίχνευσης ορισμένων ασθενειών, μεταξύ των οποίων ο ιός HIV , πλην όμως, κατά το Δικαστήριο, σε καμία από τις εν λόγω διατάξεις δεν περιγράφεται η διαδικασία που πρέπει ακολουθηθεί, ούτε γίνεται αναφορά για εξέταση που πραγματοποιείται από αστυνομικές ή δικαστικές αρχές, με ή χωρίς τη συναίνεση των ενδιαφερόμενων προσώπων και όσον αφορά τις διατάξεις του ΚΠΔ, επισημαίνει ότι απαιτούν εντολή του εισαγγελέα, προκειμένου οι προανακριτικοί υπάλληλοι να προβούν σε ανακριτικές πράξεις, εκτός αν υφίσταται άμεσος κίνδυνος, περίπτωση η οποία δεν συνέτρεξε στην προκειμένη περίπτωση. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, το Δικαστήριο έκρινε ότι, δεδομένου ότι οι εθνικές διατάξεις δεν ήταν προβλέψιμες ως προς τις συνέπειές τους, η χωρίς συναίνεση αιμοληψία δεν προβλεπόταν από το εθνικό δίκαιο και η πραγματοποίησή της παραβίασε το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ .

II. Ως προς την παραβίαση του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ από την δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων των προσφευγουσών, αναφέρεται ότι:

Η δημοσιοποίηση των δεδομένων συνιστά «επέμβαση» στο δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής ζωής που προστατεύεται από το άρθρο 8 της Σύμβασης [(Francu κατά Ρουμανίας (αρ. προσφ. 69356/13 παρ. 51-5), C.C. κατά Ισπανίας (αρ. προσφ. 1425/06 παρ. 31-34) και Μάργαρη κατά Ελλάδας (αρ.προσφ. 36705/16 παρ. 46-49)] . Στην προκειμένη περίπτωση, η εν λόγω επέμβαση προβλεπόταν από νόμο, ήτοι τις διατάξεις των άρθρων 2 περ. α και

β και 3 του ν. 2472/1947, οι οποίες ήταν αρκούντως σαφείς και σκοπός της επέμβασης ήταν η προστασία της κοινωνίας, καθώς μπορούσε να συμβάλει στην αποκάλυψη παρόμοιων πράξεων που είχαν τελέσει οι κατηγορούμενες σε βάρος των πελατών και να παροτρύνει τους τελευταίους να υποβληθούν σε έλεγχο για τον ιό HIV και το Δικαστήριο θεώρησε ότι ο παραπάνω σκοπός της επέμβασης ήταν η προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων. Στη συνέχεια το ΕΔΔΑ, εξετάζοντας αν η συγκεκριμένη επέμβαση, ήτοι η δημοσιοποίηση της ταυτότητας και των φωτογραφιών των προσφευγουσών, σε συνδυασμό με τη δημοσιοποίηση την κατάστασης της υγείας τους, ήταν απαραίτητη σε μια δημοκρατική κοινωνία, αν δηλαδή ο επιδιωκόμενος με την επέμβαση σκοπός ήταν καίριος και επαρκής και εάν η επέμβαση ήταν ανάλογη με τον επιδιωκόμενο σκοπό, σημείωσε ότι, όπως και στην απόφαση επί προσφυγής «Μάργαρη κατά Ελλάδας», η επέμβαση δεν συνδεόταν με επαρκείς εγγυήσεις για τις προσφεύγουσες, εφόσον αυτές δεν ακούστηκαν πριν από τη δημοσίευση των ιδιαίτερα προσωπικών δεδομένων τους, ούτε είχαν, κατά την τότε ισχύουσα νομοθεσία, δικαίωμα να ασκήσουν προσφυγή κατά της διάταξης δημοσίευσης των προσωπικών τους δεδομένων. Περαιτέρω πριν από την έκδοση της διάταξης δεν διερευνήθηκε αν ήταν δυνατόν να προστατευθεί η δημόσια υγεία με λιγότερο επαχθή για τις προσφεύγουσες μέτρα, όπως μια δημοσίευση περί σύλληψης οροθετικών γυναικών, που θα δημοσιευόταν στην περιοχή όπου κυκλοφορούσαν οι προσφεύγουσες. Λαμβανομένου δε υπόψη του άμεσου κινδύνου εξευτελισμού και κοινωνικού αποκλεισμού των προσφευγουσών από τη δημοσίευση, το δικαστήριο έκρινε ότι η, περί δημοσίευσης των προσωπικών δεδομένων των προσφευγουσών, διάταξη του εισαγγελέα δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη υπό τις ιδιαίτερες

περιστάσεις της υπόθεσης και ήταν δυσανάλογη με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Ακολούθως το Δικαστήριο διαπίστωσε παραβίαση άρθρου 8 της Σύμβασης λόγω της δημοσίευσης των προσωπικών δεδομένων των προσφευγουσών .

Με αφορμή την εν λόγω απόφαση του ΕΔΔΑ , επισημαίνουμε ότι, όσον αφορά τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων από την εισαγγελική αρχή, στις διατάξεις του άρθρου 84 Α του Ν. 4629/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις», όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 45 του ν. 5002/2022 , προβλέπεται ότι, με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών (ή του Εισαγγελέα Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο), η οποία επιβάλλεται να περιέχει ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, επιτρέπεται να δημοσιοποιούνται προσωπικά δεδομένα κατηγορουμένου ή καταδικασθέντα για κακούργημα, για πλημμέλημα του Δεκάτου Ενάτου Κεφαλαίου, περί εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, του Ποινικού Κώδικα, καθώς και για πλημμέλημα το οποίο τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών. Η εν λόγω εισαγγελική διάταξη θα περιέχει : α) τα στοιχεία ταυτότητας του κατηγορουμένου ή καταδικασθέντος, β) την εικόνα του, γ) την ποινική δίωξη ή την καταδίκη, καθώς και την παράθεση των αναγκαίων πραγματικών περιστατικών, με τρόπο σύμφωνο προς την υποχρέωση σεβασμού του τεκμηρίου της αθωότητας, δ) τον σκοπό και τον στόχο της

δημοσιοποίησης, ε) τον τρόπο και τα μέσα αυτής, στ) το χρονικό διάστημα διατήρησης της δημοσιοποίησης και κάθε αναπαραγωγής της. Η δημοσιοποίηση αυτή των προσωπικών δεδομένων θα πρέπει να αποσκοπεί αποκλειστικά στη διερεύνηση, ανίχνευση ή δίωξη των παραπάνω εγκλημάτων, στην εκτέλεση εντάλματος σύλληψης ή καταδικαστικής απόφασης σε βάρος του κατηγορούμενου ή καταδικασθέντος για κάποιο από τα παραπάνω εγκλήματα και στην αποτροπή απειλής της δημόσιας ασφάλειας, σε σχέση προς διερευνώμενο έγκλημα και δεν είναι δυνατή η επιλογή άλλων μέτρων λιγότερο επαχθών για τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Ο Αντισταγγελέας του Αρείου Πάγου

Ευάγγελος Ηλ. Μπακέλας

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ :

1. κ. Υπουργό Δικαιοσύνης.
2. κ. Πρόεδρο του Αρείου Πάγου
3. κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών/
Νομικό Συμβούλιο του Κράτους/ Θεματικός Σχηματ.
Υποθέσεων της Ε.Ε & των Δικαστηρίων της, του
ΕΔΔΑ & των Δικαστηρίων της Αλλοδαπής.

